

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Ikaalisten, Parkanon ja Kihniön kirjastojen yhteinen kehittämishanke

Mitä ja miten tutkitaan?

Millaista hyvinvointia kirjastot tuottavat asiakkailleen?

- kirjastojen tuottaman hyvinvoinnin näkyväksi tekeminen (esimerkiksi kunnallisessa päätöksenteossa)
  - myös kirjaston ei-käyttäjät ja heidän ajatuksensa
- Tutkimuksen menetelmät ja vaiheet:
- palvelumuotoilusta tuttu syvähaastattelu laajemman asiakaskyselyn hahmottelun perustana (tehty syys-lokakuussa 2021)
  - laajempi asiakaskysely loka-marraskuussa 2021

Koettu hyvinvointi = subjektiivinen hyvinvointi: tyytyväisyys elämään, onnellisuus

Hyvinvointiin sisältyvät ihmisenä olemisen aineellinen perusta, terveys, sosiaaliset suhteet ja sosiaalinen sekä kulttuurinen identiteetti.

Hyvinvointikompassi-tietopankki (THL)
Asiantuntijoiden mukaan olennaisimmat väestön
hyvinvointia kuvaavat osoittimet ovat:

- sosiaaliset suhteet / yksinäisyys
- turvallisuus / kiusaaminen
- elämänlaatu
- osallisuus (järjestötoiminta, poliittinen aktiivisuus)

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Mitä ihmisiltä kysyttiin?

1. Käytkö kirjastossa?
- jos KYLLÄ, niin...
- kuinka usein?

2. Mitä sinulle tulee ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet kirjastoa?

3. Millaisia muistoja kirjastokäynteihisi liittyy?

4. Muistatko, millainen oli viimeisin kirjastokokemuksesi? / Tulet juuri kirjastosta, millainen oli äskeinen kirjastokokemuksesi?

5. Mikä on sinulle tärkeää kirjastossa?

6. Millä tavoin kirjasto vaikuttaa hyvinvointiisi?

7. Mikä voisi saada sinut käymään kirjastossa vieläkin enemmän?

8. Mitä haluaisit kehittää tai muuttaa kirjastossa?

Tavoitteet:

Kartoittaa ihmisten kokemuksia kirjastosta laajemman kyselyn pohjaksi - arvottamatta liikaa.

Saada ihmiset kertomaan kokemuksistaan mahdollisimman vapaasti.

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Mitä ihmisiltä kysyttiin?

1. Käytkö kirjastossa?
- jos ET, niin...

2. Mikä on syynä siihen, että et käy kirjastossa?

3. Mitä sinulle tulee ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet kirjastoa?

4. Millaisia muistoja kirjastokäynteihisi liittyy?

5. Muistatko, millainen oli viimeisin kirjastokokemuksesi?

6. Mikä voisi saada sinut käymään kirjastossa?

7. Mitä haluaisit kehittää tai muuttaa kirjastossa?

Tavoitteet:

Kartoittaa myös ei-asiakkaiden kokemuksia kirjastosta laajemman kyselyn pohjaksi - arvottamatta liikaa.

Saada ihmiset kertomaan kokemuksistaan mahdollisimman vapaasti.

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Haastattelin yhteensä 18 henkilöä Ikaalisissa (6), Kihniössä (6) ja Parkanossa (6). Puolet haastattelin kirjastossa, puolet kauppakeskuksissa tai kaupan ulkopuolella. Pyrin löytämään kirjaston asiakkaita ja niitä, jotka eivät käy kirjastossa.

Haastatelluista 12 oli naisia ja 6 miehiä.

Miksi? Miehet eivät suostuneet haastatteluun yhtä helposti kuin naiset. Tilanne vaikutti asiaan: moni pelkäsi minun myyvän jotain ja suhtautui siksi ennakkoluuloisesti. Kirjastossa toki suhtauduttiin myönteisemmin. Kaupan ulkopuolella ja kauppakeskuksessa kiire lisäsi haluttomuutta vastata.

66,7 %

33,3 %

Kirjaston käyttäjät

66,7 %

Kirjaston ei-käyttäjät

33,3 %

Haastateltujen ikäjakauma:

13-16 v.

25-30 v.

30-40 v.

40-50 v.

50-60 v.

60-70 v.

70-80 v.

Kommentti:

Haastattelut tehtiin keskellä päivää (osin lounasaikaan tosin), mikä saattoi vaikuttaa ikäjakaumaan. Haastattelusta kieltäytyneet vetosivat kiireeseen. Olisiko lähiöbaari paras haastattelupaikka...?

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston käyttäjät

1. Kuinka usein käyt kirjastossa?

- kerran kuukaudessa 1
- **2 kertaa kuukaudessa 5**
- 2 kertaa viikossa 1
- kerran viikossa 1
- **3-4 kertaa viikossa tai useammin 2**
- vaihtelee 2

2. Mitä sinulle tulee ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet kirjastoa?

Kirjat,
kirjojen
lukeminen

Lehdet,
lehtien
lukeminen
kirjastossa

Hiljaisuus,
rentoutuminen,
oma aika

Hyvä palvelu

Muita mainittuja asioita: ilmaisuus, Celia (lukemisesteisten palvelu), äänitteet.

=

66,7 %

Kommentti:

Ikäihmistien vastauksissa korostuivat lehdet ja lehtien lukeminen kirjastossa, nuoremmilla taas hiljaisuus ja oma aika. Kirjat ja lukeminen oli tärkeää useimmille.

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston käyttäjät

3. Millaisia muistoja kirjastokäynteihisi liittyy?

Hyviä
muistoja

Lainauksia vastauksista:

"Olen käynyt kirjastossa lapsesta asti."
"Kirjasto antaa kuvan paikkakunnasta, etsin aina kirjaston käsiini joka paikassa."
"Lahjoitin kirjoja kirjastoon, siitä jäi hyvä mieli."
"Kirjastosta muistuu mieleeni rauha, keskittyminen, tietynlainen arvokkuus."
"Hyvä palvelu."
"Celia-opastus avasi uusia uria lukemiselleni."

Myös hieman kielteisempi muisto:
"Lapsuudessani joskus 60-luvulla Kurun pieni kirjasto oli koppi, jossa leijaili sankka tupakansavu."

Kommentti:

Vaikka kirjastosta on asiakkailla lähes yksinomaan hyviä muistoja - ainakin tämän suppean otoksen perusteella - on syytä muistaa, että haastattelutilanne on haastateltavan kannalta kirjastomyönteinen: haastattelija on kirjaston työntekijä, kysymykset liittyvät kirjastoon jne. Tuleeko haastateltavalle "paine" vastata myönteisesti?

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston käyttäjät

4. Muistatko, millainen oli viimeisin kirjastokokemuksesi?

Hyvä
kokemus

Lainauksia vastauksista:

"Viimeksi sain taas hyvää palvelua."
"Mahtava kokemus, kuten aina!"
"Lainasimme meidän luokan kanssa rikoskirjoja."
"Hukkasin hanskat kirjastoon..."
"En osaa sanoa."

Kommentti:

Kirjastoissa haastatellut muistelivat mielellään, mutta kauppakeskuksissa tai kauppojen edustalla haastatellut olivat sen verran yllättyneitä, että muistoja ja muistikuvia ei helposti tullut mieleen. (Tai haastateltu ei halunnut keskittyä asiaan.)

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston käyttäjät

5. Mikä on sinulle tärkeää kirjastossa?

Kirjat

Palvelu

Hiljaisuus

Helppo
mennä,
kaikkien
saatavilla

Muita mainittuja asioita: kirjailijavierailut, seutuvarausmahdollisuus, verkkokirjasto, Celia-palvelu, lehdet, monipuolisuus

Kommentti:

Olisivatko vastaukset erilaisia, jos haastattelut olisi tehty esimerkiksi Tampereella? Olisiko tuolloin mainittu esimerkiksi e-aineistot?

Kirjat, palvelu, hiljaisuus - siinäkö kirjaston brändin ainekset?

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston käyttäjät

6. Millä tavoin kirjasto vaikuttaa
hyvinvointiisi?

Myönteisesti

Lainauksia vastauksista:

"Saan uusia ideoita."

"Hyvinvointini paranee lukemisen
kautta."

"Etenkin korona-aikana on tuntunut
hyvältä tavata ihmisiä, edes pleksin
takana."

"Kirjasto on henkireikä."

"Lukeminen avartaa."

"En osaa sanoa, jotenkin."

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston käyttäjät

7. Mikä voisi saada sinut käymään kirjastossa vieläkin enemmän?

Lainauksia vastauksista:

"Uudet ideat!"

"Opiskelun aloittaminen."

"Käyn riittävästi, kirjasto on tarpeeksi auki, kirjaston perustehtävät riittävät."

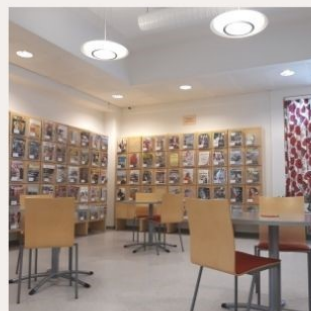
"Jos kirjastossa olisi enemmän romanttisia nuortenkirjoja."

"Se, että muuttaisin asumaan kirjastoon."

Kommentti:

Valtaosa koki käyvänsä kirjastossa riittävästi tai sopivasti.

Yksikään haastateltavista ei maininnut esimerkiksi yleisötapahtumia.

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston käyttäjät

8. Mitä haluaisit kehittää tai muuttaa kirjastossa?

En mitään, en osaa sanoa

Kehitysideoita:

"Lisää englanninkielisiä nuortenkirjoja Parkanon kirjastoon." (14 v. tyttö)

"Paremmat aukioloajat työssäkäyville Parkanossa. Ja enemmän hapanleipäkirjoja ja huumorisarjakuvia." (nainen 61 v.)

"Laajentaisin valikoimaa." (Ikaalinen, tyttö 14 v.)

"Vanhoja kirjoja ei saisi myydä pois." (Ikaalinen, 67 v. mies)

"Enemmän näyttelyitä, erilliset näyttelytilat." (mies 46 v., Ikaalinen)

Muut kommentit:

"En halua kirjastoon liikaa sirkusta kuten Helsingissä." (mies, 46 v., Ikaalinen)

"Kaikki toimii kuin junan vessa." (mies, 68 v., Parkano)

"Hyvin pyörii, olen oikein tyytyväinen." (mies, 64 v., Kihniö)

Kommentti:

Valtaosa oli tyytyväisiä nykyisiin kirjastopalveluihin - mutta...

"Jos olisin kysynyt ihmisiltä, mitä he haluavat liikkumiseen, he olisivat todennäköisesti sanoneet, että nopeampia hevosia." (Henry Ford)

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston EI-käyttäjät

2. Mikä on syynä siihen, että et käy kirjastossa?

Lukemisen
väheneminen

Ajanpuute

3. Mitä sinulle tulee ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet kirjastoa?

Positiivisia
mielikuvia

Lainauksia vastauksista:

"Hyvä palvelu."

"Ihan hyvä paikka."

"Hyvä valikoima, paljon kirjoja."

"Olin töissä kirjastoautossa 70-luvulla, se oli mukavaa aikaa."

Kommentteja:

Lähes kaikkien mielikuvat olivat myönteisiä, vain yksi ei osannut sanoa mitään.

Miten saisimme nämä ihmiset takaisin kirjastoon?

Mihin kaikkeen ihmisten aika kuluu?

Millä kilpailisimme ihmisten ajasta?

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston EI-käyttäjät

4. Millaisia muistoja kirjastokäynteihisi liittyy?

Hyviä muistoja

Lainauksia vastauksista:

" Muistan, kun kirjasto oli vanhalla kaupungintalolla. Taisin olla 5-vuotias. Muistan myös Barbapapa-kirjat!"
(nainen, 61 v., Parkano)

"Lahjoitin kirjoja kirjastoon. Jäi hyvä mieli." (mies, 62 v., Kihniö)

"Kouluaikoinani kulutin kirjaston puhki. Luimme paljon silloinkin, kun lapset olivat pieniä." (nainen, 57 v., Ikaalinen)

"Viisikot!" (mies, 59 v., Kihniö)

5. Muistatko, millainen oli viimeisin kirjastokokemuksesi?

En osaa sanoa

Hyvä

Huono

"Kirjastonhoitaja moitti, kun palautin tyttärenti kirjoja luokkuun kirjaston aukioloaikana. Sitten en ole käynyt. Olen kyllä ajatellut rohkaistua ja mennä!" (nainen, 68 v., Kihniö)

HYVINVOINTIA KIRJASTOSTA

Kirjaston EI-käyttäjät

6. Mikä voisi saada sinut käymään kirjastossa?

- "Eläke ja aika."
- "Kahvila kirjastossa."
- "Opintojen aloittaminen."
- "Kukkakirjat."
- "Tapahtumat, etenkin musiikki."
- "En osaa sanoa."

Kommentti: Jokainen vastasi eri tavalla.

7. Mitä haluaisit kehittää tai muuttaa kirjastossa?

"En osaa sanoa".
(Yksi vastaaja
toivoi kahvilaa
Kihniön
kirjastoon.)

Tutkimukset jatkuvat...
Kommentteja?
Keskustelua... toivottavasti!
Kiitos!